

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPV TATIONIBVS MANE DISCV TIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS X. FEBRVAR.

M. ANTONIO BOVRGA VD, Doctore Medico Præsîde.

An ab alba pituita hydrops.

1049.

HVMOR primum naturæ subiectum, omnium qualitatum capax, in vtroque elemento humido suam radicem habens, tanquam mercurius, multiplicem figuram induens nundinatur perpetuo: modo corporis, modo spiritus assumens indolem, calor & frigoris vicissim vincentis & victi; succi æruginosi quemadmodum & pituitosi communis materia; nunc caustum, nunc hydropem parit. Sic inter extrema clauduntur naturæ commercia. Nulla optanda mutatio quam non bene agens procreet natura, alia in malis, licet non fatalis semper: Illam facilem reddunt in humoribus vt in elementis communis materia; mutua qualitatum consensio; in partibus sympathia; quæ in generis similitudine, valorum communione, operis societate & vicinia consistit. Illinc emanat succorum varie mutabilis propensio, non vni maleficio mancipata per quam bilis flaua euadit atra, ex sanguine vtraque bilis oritur, ex pituita serum. Hinc partes etiam remotissimæ sibi communicant, testes vitalibus; verus neruorum principio; intestina neruis & articulis, ab his & in morbis mutua metastasis, epilepsia in melancholiam, & melancholia in epilepsiam; diadoche febrium in articulorum abcessus; palindromæ paralyticos in apoplexiam.

TO *αὐτῆς αὐτῆς οὐδὲν φέρεται ὅτι*, frigus naturæ *πολέμων*, spermaticis omnibus partibus insensum, spiritus extinguit, humores compingit, partes stupefacit; quas vehementi intemperie lædens, officit coctioni: Primam non emendat secunda: Illinc ventris segnitie; hinc humorum confusio, valorum impuritas, cerebri alteratio; læsa coctrix facultas in essentia aut instrumenti vitio; non minus frequenter errore externo aboletur, imminuitur deprauatur. Cruditas imbecillioris caloris natui soboles, impuritas parens, infelici prole fecunda, corpus humanum exponit iniuriis serie continua concatenatis inuicem, cacochymia, cachexia, hydero: his fuscipiendis proni sunt imbecilli natura, senes, ægri, conualescentes, intemperantes sibi propriam perniciem creantes, salaces vno namque modo vina venusque nocent. Ne credas autem vnum frigus nocere chylosi aut hæmatosi, calor & frigus humorem oppugnant ex æquo; autumnii frigore primo sicca cadunt folia; vt calor intensus sic penetrabile frigus adurit. Sanguis fluens *ὁκρῶν* immoderatiùs, vt & superflus, & alia quæuis excretio vt alba pituita, ita & hydropi corpus hominis exponunt.

PITUITA dulcis sola, alimentum semicoctum fit sanguis, sed intemperatus, natura transmutante ipsam, veluti putrem sanguinem in pus *Ἀσπιόδερμος Φύματος*: tesseram si mutes, fiet aqua. Quiuis humor frigidus humidus pituita est; tu Scindapsum appelles si lubet; seu vitreus Praxagoræ; crudus Philippi; qui in laxiore intestino defixus cruciatus excitat immanes; in Hepiala febre rigores inexpugnabiles; ceu salsa horrores, febres, sitim hydropicis. Nec mirere si fabricent, sitiant, calui sicci que fiant, nam salsa & putris pituita fumosa euadit ignea; quæ sæpe catharrum malignum facit & fouet; ceu acida in stomacho excitans exolutiones pipere albo curandas: ceu epidemica, ceu pituita verus, ceu alba, ceu raphanum olens, mucus aut salua; licet succus sint natus ex cibis concoctis in ventre, aut alibi exundans in corpore, frigidus aut humidus est, tactu iudice, etiam vi medicamenti expressus, qui vbique obstruit & frige facit, etiam *κυσίωται σπλάγχνος* in quo anima quasi ignita quod vt *κατὰ τὸ θερμὸν* ita & *ὀρεσθ*, cui a nullo calor, & ab eo alijs omnibus etiam hepati irradiat, a quo vt crassum excipit sanguinem per venam cauam, sic illi vitalem spiritum perfusum calore natui retalians, vt hostimentum beneficique cambium rependit.

QUOD pituitam repurget natura nullum condidit instrumentum. Pituita alba, vasa, corporis habitum, cordisque vtramque speluncam inscit limo persimili ei qui in hydryis aut aquæ ductibus restagnans est: vnde pulsus intermissio, cordis palpitatio frequens, syncope, affecti cordis genuina argumenta. Limus ille putrescens & fermentatus similem arterioso sanguini, vitalique spiritui qualitatem impertiens quoquo uersum per arterias influxurus: in quibus numeroso meatus, qui in venis non perinde magni aut frequentes partim velut spiracula in eorum sunt tunicis, partim osculorum specie, in extimam cutim & interanea finiuntur, per quæ conspiratio corporis vniuersi, humorum & spirituum confluxibilitas. Hinc per epigenesim causa moribifica: edema totius corporis laxum & doloris expert, anasarca dictum. Hinc compressio, obstructio, putredo: Vnde partes exsuccæ, viuifico nectare defraudatæ crassamento constipatæ, oborta putredine ipsas & humores dissolvente, loco sanguinis aquam seu serum procreantes, crudum omnino quod in vrina, neque hypostasim, neque encephaloma assequens, exundat quoquo uersum & refluit propter obstructionem valorum emulgentium, & renum atoniam, inter peritonæum & intestina; abutens natura eo loco tanquam matula: vbi per diapedesim & anastomosim aliquando & rexim sed rarius abdomen implet & distendit in ingentem molem. Hinc crescit, indulgens sibi dirus hydrops qui vere ascites est: sicut ex collecta crassiore pituita & viscidior, dum extraneus calor agitatur eamque fermentat, flatibus, vaporibus atraque velut nube torum distenditur abdomen, quod percussum sonat tympani more quod dedit illi nomen, fitque tympanites; vbi nimirum hæc loca facta sunt furentibus austris vt nimborum in patria; vixque enim aut nusquam sincerus & impermixtus est, qui in exiguo carcere frenati indignantes circum claustra fremunt, tempestatesque excitant sonoras.

AI *φύσας ἐν τῇ* multa habet effugia natura, os, aluum, vesicam vterum, hæmorrhoidas, cæcos cutis meatus, quibus vitur valida, infirma nescit vi. Rheumaticos, cachecticos, œdematosos curat Galenus, robur infirmis partibus addendo, intemperata temperata reddens; secus *ἐν τῇ κακῇ καὶ* puncto nervo, conuulsio: sauciato cerebro bilis vomitus, sideratio: si omentum exciderit *ἀσπασίον ἀποσπένται*. Pituita alba congesta in corpore (ni succurratur robur partibus, præsertim verò visceribus præcipuis addendo, concretum humorem dissoluendo, serum per vrinas præcipue repurgando,) succederet hydrops nulla curabilis arte. In partibus hydrocephalus, pulmonum & vteri hydrops, hydrocele, hydatides humore & causa pares, quos communis alit causa succos, qui que *ἐμύκται*, quosque qualitatum consensum reddit affines: sunt in procliu ad mutuum metastasim. Et certe serum & pituitosus humor inter se temperamento & loco affines & congeneres congermanescunt, eademque causa fouentur. Nec facilius à bile erysipelas, à sanguine phlegmone, à bile bilis atra & à sanguine vtraque bilis oritur, quam in vniuerso corpore serum fit à pituita, à qua putrescente in cerebro lethargus, vt confluyente ad partes extimas leucophlegmatia, & in abdomine collecta atque agitatur ascites & tympanites producentur.

Ergo à pituita alba hydrops.

DOMINI DOCTORES DISPV TATVRL

M. Alanus Lamy.
M. Nicolaus le Lettier.
M. Claudius Quartier.

M. Petrus le Mercier.
M. Claudius Guerin.
M. Petrus Yuelin. Med. Reg.

M. Carolus Bouvard. Arch.
M. Dionysius Guerin.
M. Ioannes Riolan. Christ. Reginæ Mar. Med. olim Med. Prim. A.S.M. Reg. Prof. Decan.

Proponebat Lutetiæ ÆGIDIUS LE BEL, Parisinus. A. R. S. H. M. DC. LVI

489